

HRABOVSKÝ

ZPRAVODAJ

Čtvrtetník 2018/2 – červen 2018

Vážení spoluobčané,

končí červen, přichází čas prázdnin a dovolených. A nejen to, blíží se také konec 4-letého volebního období. Volby proběhnou 5. a 6. října. Myslím si, že bude dobře si připomenout to, co se za ty čtyři roky podařilo v Hrabové vybudovat.

První větší akcí byla úprava prostor venkovního posezení na koupališti a zmenšení požární nádrže. Podařilo se zadlážit přístupové komunikace před a za školou a byl prodloužen chodník ve směru na Bohuslavice a vybudovaný spojovací chodník v zástavbě pod Hojgrovámi. Byly zahájeny odkupy pozemků v záhumení a posunování plotů, tak aby bylo možno v úseku od kostela po uličku rozšířit komunikaci. V loňském roce byl upraven chodník od hospody po Hojgrovy. I v tomto volebním období se podařilo připravit menší zástavbové území „Záhumení III“. Největším projektem je rozšíření mateřské školky. Ve čtvrtek 21.6.2018 byla stavba zkolaudovaná. Během prázdnin bude budova dovybavena nábytkem, provedeny výsadby a zbudované venkovní hřiště a upraveno oplocení. Slavnostní otevření MŠ je naplánováno na 2.9.2018. Zároveň si připomeneme 50 let od otevření stávající školky. Všichni jste na prohlídku a oslavu srdečně zváni. Do výčtu akcí musíme zahrnout ještě výměnu oken a novou fasádu na budově lihovaru, která se v současné době realizuje.

Aby mohlo nové zastupitelstvo v příštím roce pokračovat v dalších investičních záměrech, jsou již dnes připravované projekty a podána i jedna žádost o dotaci z evropských fondů.

K tomu, aby se v Hrabové dobře žilo, pomáhají svými aktivitami také spolky, škola i aktivní občané. I sama obec se podílela na kulturně společenském životě. Musím zde uvést, že od roku 2015 obec vyplácí dotace spolkům na podporu práce s mládeží.

Dovolte mi, abych touto cestou poděkoval všem zastupitelům za jejich čtyřletou poctivou práci. Věřím tomu, že se většina z nich bude i nadále podílet po podzimních volbách na práci v nově zvoleném zastupitelstvu. Děkuji také všem spolkům, škole a aktivním lidem za práci, kterou dělají dobré jméno naší obce.

Na závěr Vám všem přeji krásně prožité léto, dětem dlouhé prázdniny, vydařené rodinné dovolené a načerpání nových sil.

Jiří Linhart, starosta

Základní škola a Mateřská škola

OHLÉDNUTÍ DĚTÍ ZA ŠKOLNÍM ROKEM

- A Autobus jsme často hráli v matematice.
- B Batikovali jsme trička s družinou.
- C Cestovali jsme na výlet do Brna.
- Č Četli jsme knížku.
- D Den otevřených dveří jsme dělali.
- E Etika s panem farářem se nám líbila.
- F Fyzika hrou byla výstava v Šumperku.
- G Gábi je naše učitelka ČJ.
- H Hřiště, na kterém jsme jezdili, je dopravní hřiště.
- Ch Chodili jsme do přírody.
- I Izobary jsme kreslili ve výtvarce.
- J Jedli jsme svačinu na školkové zahradě.

- K Křesťanský magazín natáčel v kostele.
- L Líbilo se nám v knihovně.
- M Maškarní karneval děláme v sokolovně.
- N Na matematiku jsme machři.
- O Olympijský víceboj nás bavil.
- P Pili jsme bezinkový sirup, který jsme si vyrobili.
- R Reptali jsme při vyučování.
- Ř Ředitelského volna jsme si užili.
- S Svíčkárnu Olomouc navštívila 1. a 2. třída.
- Š Škola v přírodě byla na Švagrově.
- T Trápili jsme se ve vyučování.
- Ť Těšíme se na prázdniny.
- U Úterý je normální den.
- V Vyjeli jsme s družinou na koupaliště.
- W Workshop v Hulíně navštívil Ekotým.
- Z Zimní škola v přírodě byla super.
- Ž Žabka s námi ráno hraje badminton.

Hrabčata, žáci 2. a 3. ročníku ZŠ Hrabová

ZLATÁ NIT

Celým letošním školním rokem nás provází projekt zaměřený na téma Slunce – zlatá nit. Slunce jako náš přítel, naše energie, naše obživa nebo naše počasí. Během roku jsme zažili mnoho zajímavých věcí. Přenocovali jsme ve škole a přitom jsme měli možnost vyslechnout si přednášku o astronomii v evangelickém kostele. Poté jsme tvořili papírový model planet.

Společně jsme shlédli pohádku O milionáři, který ukradl Slunce. Co myslíte, že se stalo, když milionář ukradl Slunce? Může člověk vlastnit Slunce? Je Slunce na prodej? Děti přemýšlely o tom, co všechno by se mohlo stát, a měly za úkol příběh dovyprávět.

Využívání energie je pro nás dnes už běžnou součástí života. Nebylo tomu tak vždy. Ve starověku, kde fungoval otrokářský řád, zvyšovali úroveň života bohatých právě otroci. Vařili, nosili vodu, prali prádlo, stavěli domy. Dnes za nás většinu práce vykonává energie. Co to znamená, když se řekne „energetický otrok“? Je to denní práce jednoho muže přepočítaná na současnou energii. Každý žák si vybral z nabídky fotografií a ostatním přečetl příběh. Ostatní tipovali, odkud dítě z příběhu pochází, a na mapě světa ukázali nalezenou zemi. Podle informací z příběhů se pokoušeli odhadnout, kolik energetických otroků toto dítě spotřebuje. Počet otroků znázorňuje množství energie, které obyvatelé dané země spotřebují, přepočítané na lidskou práci. Je velký rozdíl ve spotřebě energie v Etiopii (12 energetických otroků den/osoba), Norsku (301 energetických otroků) nebo České republice (186 energetických otroků). Následovala diskuse o tom, jak se liší naše odhady od skutečnosti, co nás překvapilo o situaci ve spotřebě energie. Nejméně energetických otroků využívají lidé v rozvojových zemích. V ekonomicky nejvyspělejších zemích je spotřeba energie vysoká. Počet je také ovlivněn klimatickými podmínkami dané země a vyspělostí technologií. Děti tímto měly možnost, představit si kolik energie se spotřebuje na celém světě a proč je důležité energii šetřit.

Nejenom ve vyučování, ale i v družině se s dětmi věnujeme celoročnímu projektu. Jednou z aktivit byly Dračí lodě. Proč právě dračí? Drak je odpradáвна spojen se dvěma živly – vodou a žhnoucím ohněm – pozemským zástupcem Slunce na Zemi. Již v dávných dobách dávali čínští stavitelé „dračích lodí“ hlavu draka na špici, aby zdobila příď a zároveň aby symbolizovala rychlost a průbojnost. Až do dnešní doby se dochovalo v Číně pořádání závodů „dračích lodí“, které mají svůj specifický tvar, rozměr a také bubeníka, jež udává posádce rytmus.

A tak i my jsme se rozhodli uspořádat závody dračích lodí. Děti si vyrobily dle své vlastní fantazie papírové hlavy draků, které

nalepily na kartony. Rozdělily se do skupin, přičemž každá skupina představovala jednu dračí loď a její členové posádky byli veslaři a bubeník. Na hřišti následovala přehlídka dračích lodí. Skupina se pohybovala v zástupu, první nesl dračí hlavu, jednotliví členové posádky se drželi za pas a v rytmu svého bubeníka museli projít připravenou trasu. Další pohybovou aktivitou byla dračí honička, kdy poslední člen posádky měl v pase zasunut šátek. Draci se rozeběhli po hřišti a úkolem prvního ze skupiny bylo vytáhnout některému z ostatních draků zastrčený šátek a tím získat dračí ocásek. Úspěšným drakem se stala skupina, jež získala nejvíce dračích ocásků, a přitom se její členové nerozpojili.

A tak, aniž by si to děti uvědomovaly, rozvinuly svoji tvořivost, komunikaci, pohyb a hlavně utužily tak důležité kamarádství.

Gabriela Hojgrová, třídní učitelka 1. ročníku ZŠ Hrabová
Kateřina Žabka Pavlasová, vychovatelka ŠD Hrabová

JE NÁM SPOLU DOBŘE

Ani se nechce věřit, že další školní rok je za námi. Zdá se nám to jako včera, kdy jsme začínali naše společné „putování“ v sokolovně. Přes počáteční obavy jak to tam zvládneme, se nám dařilo. Sotva jsme si zvykli na sebe navzájem i na naše provizorní bydlení u pana starosty, už jsme se stěhovali do nově zrekonstruované školky. Pravda i tam jsme ještě vychytávali mouchy, ale Vánoce jsme už slavili ve vší parádě společně s rodiči.

A co všechno jsme za ten rok stihli spolu prožít? Krásné podzimní výlety do okolí Hrabové, veselou a poučnou „Bramboriádu“. Také jsme byli na zimní škole v přírodě na Švagrově, pečovali jsme o zvířátka v lese a radovali se z nových hraček, které jsme našli pod stromečkem.

S příchodem jara jsme opět začali vyrážet na průzkumné výpravy do lesa, společně oslavili Velikonoce i Den rodiny a teď už se těšíme na letní koupání, sluníčko a prázdniny.

Kolik věcí jsme se během celého roku naučili, kolik návštěv jsme u nás přivítali, kolik písniček přezpívali, to se snad nedá ani spočítat.

Příští školní rok otevřeme novou část školky, jejíž stavbu jsme celý rok sledovali, a přivítáme v ní spoustu nových kamarádů. Takže se máme zase na co těšit.

Ale ze všeho nejhezčí a také nejdůležitější je to, že jsme se naučili si navzájem pomáhat, umět si odpustit, podělit se o hračku, ale i o radost, potěšit jeden druhého, prostě že je nám spolu dobře. A pokud si toto odnášíme ze školky domů, je to něco, co nám nikdo nevezme a my si pak můžeme říct „Stálo to za to!“

**Iva Hamplová a Květa Papoušková,
učitelky MŠ Hrabová**

Milá Hrabčata i Hrabčátka, vážení rodiče i další přátelé našich škol, přeji vám všem jménem celého kolektivu ZŠ a MŠ Hrabová krásné prázdniny, pohodovou dovolenou, dostatek slunce i vody, pevné zdraví i spoustu zajímavých zážitků. Prostě vše, co člověk k vydatnému odpočinku potřebuje.

Dovoluji si vás také touto cestou pozvat na Slavnostní otevření nové školky spojené s oslavou 50. výročí školky stávající, které společně s Obcí Hrabová připravujeme na 2. září 2018 v 14.00. Těšíme se na vás 😊.

**Jana Večernice Vondálová,
ředitelka ZŠ a MŠ Hrabová**

PROJEKT „HVĚZDÁRNA HRABOVÁ“ DOKONČEN!

V neděli 18. června zavlála na evangelickém kostele v Hrabové vlajka Evropské unie. V ten den se zde konala slavnost dokončení projektu „Hvězdárna Hrabová“ podpořeného z Euroregionu Glacensis (Kladsko). Polský partner hrabovského evangelického sboru, Parafia Ewangelicko-Augsburska z města Klodzko, byl na slavnosti zastoupen osmičlennou skupinou v čele s farářem Robertem Sitarkem. Další zhruba stovka účastníků se dostavila z Hrabové a z mnoha dalších míst. V úvodní posvěcující bohoslužbě zazněl jako hlavní téma Ježíšův výrok: „Kdo není proti nám, je pro nás.“ Předchozí generace hrabovských evangelíků měly zkušenost s potíráním náboženství ze strany ateistického státu, a proto k institucím hleděly s nedůvěrou. Čtyřicet let se členové sboru museli o velikou stavbu starat sami a jejich síly stačily jen na nejnужnější údržbu. V posledních desetiletích se při spolupráci obnovuje důvěra. Dokončení opravy věže a hvězdárny představuje od otevření chrámu v roce 1933 největší investici k obnově významné kulturní památky a dominanty obce. Největší částkou se podílí Evropská unie, ale také Obec Hrabová a Strojárna Novotný s.r.o. Bohoslužba se nesla v duchu vzájemné spolupráce překlenující světonázorové rozdíly. Společným zájmem všech je, aby hvězdárna znovu sloužila veřejnosti, především mládeži, a aby přitom kostel sám neztratil svoje přednostní poslání, jímž je uctívání Boha ve společenství důvěry a lásky.

Záměr opravit věž a hvězdárnu podle návrhu ing. Kamila Lercha byl hotov už v roce 2012. I přes udělenou dotaci se tehdy stavba neuskutečnila kvůli zamítavému stanovisku Národního památkového ústavu. Druhý pokus v tomto roce se už vydařil. Stará schodiště, úzká a nebezpečná, byla nahrazena novými, pohodlnějšími. Pracovníci firmy Experior dále opravili vnitřní omítky, elektroinstalaci, obnovili nátěry, došlo i na opravu otáčení

vrchlíku kupole, takže návštěvníci můžou nyní pozorovat široké okolí Hrabové, nejen jednu vymezenou výseč. Během stavby se ovšem ukázalo, že nejvhodnějším místem pro astronomická pozorování je jižní terasa navazující na zvonici. Kupole bude nejspíš sloužit jako rozhledna, pokud ji nenahradí kupole astronomická. K provozu observatoře dosud chybí kvalitní dalekohled. Dotace na jeho pořízení je slíbena na příští rok. Pro veřejnost se věž otevře už o těchto prázdninách. Obec přislíbila zajistit průvodcovskou službu o víkendech. Také další plány na využití jedinečného potenciálu evangelického kostela a jejich realizace se bude odehrávat ve spolupráci obecního úřadu a farního sboru.

Nedělní bohoslužbu konali společně s místním farářem jeho polský kolega Sitarek a jáhenka Simona Kopecká zastupující seniorátní výbor Moravskoslezského seniorátu. Hudební část zajistil spojený pěvecký sbor Hrabová-Zábřeh a dechový soubor Consonare z Olomouce. Po skončení bohoslužby proběhlo oficiální otevření díla. Starosta obce ing. Jiří Linhart zdůraznil plodnost společného snažení obce i sboru zahájeného už zřízením regionálního muzea. Poděkoval sboru a všem, kdo se na opravě hvězdárny podíleli, a nastínil představu, jak bude dílo využíváno. Zástupci projektového manažera stavby, MAS Horní Pomoraví, vyjádřili radost nad dokončením projektu a naději, že se podaří úspěšně zpracovat vyúčtování. Za zvuků fanfáry byla pak symbolicky přestřižena páska a zástupy zvědavců začaly proudit vzhůru po novém schodišti. Všichni jednohlasně chválili vykonané dílo a měli radost ze setkání. Mnoho hostů zůstalo ještě na slavnostním pohoštění, jehož se s noblesou ujaly hrabovské sestry. Každý účastník si domů odnášel kromě dojmů ze setkání ještě letáček o kostele v česko-polské verzi. Polští přátelé si jich vzali celou stovku, aby pomohli s propagací ve svém regionu. Nově opravená věž bude určitě pro turisty lákadlem. Už v tuto neděli se přišlo podívat víc než deset náhodných návštěvníků. Přijďte i vy a pozvěte své známé.

Jan Hudec, farář ČCE v Hrabové

SDH Hrabová

Máme tady léto a sezóna hasičského sportu je opět v plném proudu. První velká cena Holba Cupu se, jako již tradičně, uskutečnila poslední květnovou nedělí u nás v Hrabové. Soutěže se zúčastnilo úctyhodných 48 soutěžních družstev. Hrabová byla opět vidět, a to i přesto, že se velké ceny již nezúčastnil náš tým děvčat. Jsme z toho smutní, ale nedá se nic dělat, děvčata se kvůli pracovním a studijním důvodům už dohromady nedala a letošní sezóny se tak nezúčastní.

Celou soutěž zahájil tým mužů z Hrabové solidním časem 17,29s, který stačil na celkové jedenácté místo. Naši veteráni s velmi pěkným časem 18,02s obsadili krásné třetí místo. V celkovém hodnocení Holba Cupu po dvou závodech přísluší veteránům místo páté a mužům místo dvacáté.

Nezbývá než popřát našim soutěžním týmům hodně úspěchů v již probíhající sezóně.

Ohledně následujícího víkend 2. června se na našem hřišti představili mladí hasiči. Na finále Ligy mladých hasičů okresu Šumperk k nám přijelo 21 týmů mladších a 12 týmů starších dětí. V požárním útoku Plamen se naši mladší hasiči probjovali na sedmé místo a starší pak na místo desáté.

V celkovém hodnocení Ligy mladých hasičů se umístili naši mladší hasiči na 8. místě ze 30 týmů a starší na 9. místě z 21 týmů. Mladým hasičům tedy sezóna skončila a nyní už se můžou těšit na prázdniny, tak jim přeji, aby si je náležitě užili.

Léto není jen o sportu, ale i o zábavě. Jako každý rok, i letos pro Vás občany chystáme na sobotu 25.8.2018 den plný zábavy, srandy a pohody. Vloni jsme se přenesli o 30 let zpátky v čase a zavzpomínali si na to, jak jsme se bavili za sociku. Předloni to bylo o letní olympiádě a na tu bychom rádi navázali i letos. Pravda, bude to zimní olympiáda v létě, ale o to víc si užijete legrace. Můžete se těšit například na super-G a snowboard..... nebo biatlon.

Pro děti budou připraveny soutěže, jak jinak, než v duchu zimních sportů. O tom, že pro Vás bude připraveno bohaté občerstvení, psát ani nemusím. Samozřejmostí bude živá hudba. Program bude nabitý, sledujte plakáty a přijďte včas, aby Vám nic neuteklo.

Těšíme se na Vás na zimní olympiádě Hrabchang 2018!

**Dalibor Hastík
SDH Hrabová**

Z kroniky

Pro objektivní posouzení je vhodné znát i druhou stranu mince, abychom dospěli k ucelenějšímu pohledu. Zkusím tedy pokračovat v informacích z následných částí kroniky. I přes vypjatou dobu se mi nezdá, že by záznam byl stylizován nějakou překotně hektickou formou. Spíše mi připadá, jako nezaujaté konstatování, které, jako informace bylo všude dostupné. Vykazování povolávacích příkazů působí spíše jako lomení rukama a bylo asi proč.

Překlad kroniky – obce Hrabové s osadou Vitošov v 1940 - 42

str. 277 14. června 1940 německá armáda vstoupila do Paříže. 15. června padla pevnost Verdun 19. 6. 40 padl Brest a Strasburg. Německo Francouzský klid zbraní a následuje smlouva z 22. června 1940. Vůdce vydává rozkaz 19. 7. 40 v říšském sněmu k boji proti Anglii. 27. září je uzavřen pakt tří mocností Německa Itálie a Japonska. K Vánocům jsou vojáci na dovolených a tráví německé vítězství v rodinách. Taneční zábavy jsou zakázány a částečně jen povoleny. V českých obcích omezeny.

str. 278 Jako v dřívějších dobách přicházejí v březnových dnech stovky lidí z širokého okolí do lesa natrhat si sněženky. Obuvník Jan Junghans Hrabová č. 66 byl 21. března povolán k armádě. Jugoslávská armáda kapitulovala 18. dubna v boji proti Německu a 27 dubna následuje pochod do Atén. Franz Haške příslušník 83 byl 30. dubna 1941 povolán k armádě

Domobrana. Dne 1. 5. 1941 u fy. Franz Schneider měla 5 zaměstnanců 2 Němce a 3 Čechy. Dělníků dohromady 55, z toho 10 Němců a 45 Čechů. Vítězné ukončení bojů na Krétě následuje 22. 6. 41 začátek bojů proti Sovětskému svazu 10. 7. 41 ukončení bitvy o Minsk.

Dne 10. srpna byla uspořádána sbírka ošacení. Celkově se vybralo 890 kg. Na obec Hrabovou připadlo 515 kg na Vitošov 375 kg. Rodinný vyživovací příspěvek žen a rodičů, povoláných vojáků je přiměřený. Dílčí úspory jsou zaznamenány. Začátkem prosince přichází zima velice studená a bohatá na sníh. Silnice jsou zaváté a musí se pluhem pro plynulý provoz uvolňovat.

r. 1942 Po přičlenění sudet k říši je pamatováno i na ty nejstarší. Dostávají pečovatelskou podporu a zároveň i přes Winter hilfe (zimní pomoc) poukazy. Povolávací rozkaz dostává 10. února zámečník Wilhelm Hirt z Vitošova č. 63.

str. 280 Ke dni německé policie se 15. února vybralo 507,95 marek v samotné Hrabové. Sběrka na Vitošově se nekonala. Dne 8. února se smrtelně zranil ministr Fritzy Todt. Buňka Vitošova patřící k NSDAP Sudkov byla přeložena do Zábřeha. Dne 15. 7. 1942 padl na

str. 281 východní frontě Hugo Fridrich. Dal svůj život za vůdce a svoji milovanou vlast. Dne 10. 9. 42 byl k armádě povolán otec 6 dětí Wilhelm Schremmer z Vitošova. Válka zatím probíhá v těžkých podmínkách. A zase povolávací rozkazy 18.10.42 pro Antonína Berga nar.22.4.1924 bytem Vitošov č.131 a zemědělského dělníka Rudolfa Montana Hrabová č.28.

Doslov - Konec r. 1942 zřejmě přestává být idylou a začíná tvrdá realita v podobě prvních padlých, povolávání starších ročníků, odborných pracovníků a živitelů početnějších rodin.

Vzpomněl jsem si na výrok jednoho německého občana, který mi kdysi řekl „víš, kdyby nás nebyli rozeštváli, tak na takovéto úvahy nebyl ani čas, ani chuť, v horách se muselo makat, abys uživil rodinu a tvůj spolupracovník, nebo kamarád, aby byl dobrým člověkem – to bylo pro nás důležité“.

Zapsal : Milan Tun

V druhé polovině roku 2018 oslaví své životní jubileum tito naši občané

PUDILOVÁ Božena	70 let
HROCHOVÁ Jarmila	70 let
ŽÁKOVÁ Svatava	93 let
BEZDĚK Josef	70 let
MINÁŘ Miroslav	70 let
SKÁLA Květoslav	88 let
HAVLÍČEK Jan	70 let
MALÁ Anna	85 let
DUBOVÝ Jaroslav	80 let

Všem jubilantům přejeme do dalších let hodně zdraví,

pohody a spokojenosti.

* * * * *